

VÝZVA VLÁDĚ: Přijměte 7 pojistek pro nezávislost justice

Protikorupční organizace sdružené v platformě Rekonstrukce státu vyzývají premiéra, vládu a vládní strany, aby se veřejně zavázali k naplnění níže uvedených požadavků vedoucích k posílení důvěry v nezávislé fungování justice:

1) Vláda se zdrží nežádoucích zásahů do nezávislého fungování státního zastupitelství

- > Vláda neodvolá nejvyššího státního zástupce do nabytí účinnosti novely zákona o státním zastupitelství podle bodu 2 této výzvy.
- > Vláda neučiní žádné kroky, jež by ovlivnily řádné naplňování role státního zastupitelství jako orgánu veřejné žaloby, zejména pak nezávislé vyšetřování orgány činnými v trestním řízení.

2) Vláda a vládní strany podpoří urychlené přijetí úzce zaměřené novely zákona o státním zastupitelství předložené poslanci, která posílí nezávislost nejvyššího státního zástupce a vrchních státních zástupců tím, že stanoví:

- > Pevně stanovené funkční období pro nejvyššího státního zástupce v délce 10 let, přičemž nejvyšší státní zástupce nebude moci být do této funkce jmenován opakovaně.
- > Odvolání z funkce nejvyššího státního zástupce před uplynutím funkčního období pouze v případě rozhodnutí kárného soudu v kárném řízení.
- > Pevně stanovené funkční období pro vrchní, krajské a okresní státní zástupce v délce 7 let.
- > Odvolání z funkce vrchního, krajského a okresního státního zástupce před uplynutím funkčního období pouze v případě rozhodnutí kárného soudu v kárném řízení.

- > Přechodná ustanovení, která zaručí, že stávajícímu nejvyššímu státnímu zástupci a stávajícím vrchním státním zástupcům začne běžet stanovené funkční období od účinnosti novely zákona o státním zastupitelství. U dalších stávajících vedoucích státních zástupců budou zvolena taková přechodná ustanovení, která jim zaručí, že jejich funkční období neskončí dříve než tři roky od nabytí účinnosti novely a která budou zohledňovat rok jejich jmenování do funkce, tak aby výměna vedoucích státních zástupců probíhala postupně.

3) Vláda během letošního roku dokončí přípravu a následně schválí novelu zákona o státním zastupitelství, která bude obsahovat zejména tato opatření k posílení nezávislosti státních zástupců:

- > Výběr vhodných uchazečů na funkci státních zástupců se bude provádět formou výběrových řízení s předem jasné danými hodnotícími kritérii.
- > Pokyny vydávané v rámci výkonu řídicích a kontrolních oprávnění mohou mít i nadále písemnou i ústní formu. Vždy však budou muset mít písemnou formu tzv. negativní pokyny, jejichž konkrétní obsah stanoví zákon. Vedoucí (nebo jím pověřený) státní zástupce dále bude muset na žádost dotčeného státního zástupce ústně daný pokyn písemně potvrdit.
- > Vedoucí státní zástupce stanoví pravidla pro rovnoměrné a nediskriminační rozdělení agendy státního zastupitelství mezi státní zástupce a zaměstnance státního zastupitelství (rozvrh práce); přitom zajistí specializaci státních zástupců podle zásad pro určení specializací státních zástupců.

4) Vláda během letošního roku dokončí přípravu a následně schválí novelu zákona o soudech a soudcích a příslušné prováděcí předpisy, které zajistí posílení nezávislosti soudní moci prostřednictvím následujících opatření:

- > Výslovný zákaz opakovaného jmenování soudce do funkce předsedy a místopředsedy soudu.
- > Zavedení jednotných a transparentních postupů a kritérií pro výběr soudců a předsedů a místopředsedů soudů, které povedou k objektivnímu výběru nejvhodnějších kandidátů, zejména:
 - Výběr soudců a soudních funkcionářů v rámci transparentních výběrových řízení proběhne na základě předem stanovených pravidel a s přihlédnutím k objektivním kritériím.
 - Vedle nezbytné odborné kvalifikace budou hodnoceny i osobnostní kvality a integrita uchazečů.
 - Členy výběrových komisí budou soudci a odborníci z resortu justice s vysokým odborným a osobnostním kreditem. Soudci budou mít ve výběrové komisi většinu.

5) Vláda uloží Ministerstvu spravedlnosti, aby bylo zajištěno naplňování principů uvedených v bodě 4 této výzvy při výběru soudních funkcionářů v gesci ministerstva, a to do doby, než bude účinná příslušná novela zákona o soudech a soudcích.

6) Vláda zajistí v návaznosti na Akční plán ČR k Partnerství pro otevřené vládnutí zveřejňování rozhodnutí soudů ve strojově čitelné podobě do roku 2020, a to v následujícím pojetí a rozsahu:

- > v anonymizované, strojově čitelné podobě umožňující fulltextové vyhledávání,
- > výjimkou budou jen ta rozhodnutí, u kterých byla ze soudního jednání vyloučena veřejnost z důvodu ochrany utajovaných informací, a opakující se jednoduchá rozhodnutí, která nepřinášejí žádnou novou informaci z hlediska jejich odůvodnění (platební rozkazy).

7) Vláda zajistí zřízení expertní pracovní skupiny při Ministerstvu spravedlnosti pro otázky nezávislosti justice, která bude mít v agendě zejména všechny uvedené body této výzvy a projedná příslušné vládní legislativní návrhy. Do pracovní skupiny budou přizváni:

- > zástupci všech poslaneckých klubů,
- > zástupci protikorupčních organizací,
- > odborníci na justici z akademické sféry,
- > zástupci soudců a státního zastupitelství.

Za platformu Rekonstrukce státu:

Pavel Franc (Frank Bold)

Oldřich Kužilek (Otevřená společnost)

Josef Karlický (Frank Bold)

Marek Zelenka (Oživení)

Michal Bláha (Hlídač státu)

Lukáš Kraus (Frank Bold)

Jiří Skuhrovec (Econlab)

Ondřej Závodský (NFPK)

Věnek Bonuš (Frank Bold)

Praha, 30. dubna 2019